

**“INTELLEKTUAL MUVAFFAQIYATLI O‘SMIRLARNI
O‘RGANILISHI“**

Allamova Shahista Yuldashboyevna

*Urganch davlat universiteti Pedagogika fakulteti,
psixologiya yo`nalishi doktoranti.*

shoxista8327@mail.ru

Telefon: 97-211-10-21

***Annotatsiya:** Ushbu maqolada ta'lim-tarbiya jarayonida o'quvchilarning intellektual muvaffaqiyatlarini shakllantirishning psixologik asoslarini tadqiq etish hamda uning o'ziga xos ijtimoiy-psixologik omillarini takomillashtirish haqida fikr yuritilib, bu borada olib borilgan tadqiqot natijalari berilgan.*

***Kalit so'zlari:** O'smirlar, intellekt, muvaffaqiyat, ta'lim, tarbiya, individuallik.*

“Social psychological characteristics of intellectually successful teenagers”

***Annotation:** This article discusses the research of the psychological foundations of the formation of intellectual success of students in the educational process, as well as the improvement of its specific socio-psychological factors, and the results of the research conducted in this regard are given.*

***Key words:** teenagers, intelligence, success, education, upbringing, individuality.*

“Социально-психологические особенности интеллектуально успешных подростков”

***Аннотация:** В данной статье рассматриваются исследования психологических основ формирования интеллектуального успеха учащихся в*

образовательном процессе, а также совершенствования его специфических социально-психологических факторов, приводятся результаты исследований, проведённых в этой сфере.

Ключевые слова: подростки, интеллект, успех, образование, воспитание, индивидуальность.

Kirish.

Tadqiqotda biz g.gardner tomonidan ishlab chiqilgan “intellet tiplari” anketasidan foydalandik. malumotlarning to‘g‘ri o‘tkazilganligini aniqlash maqsadida biz tavsiflovchi statistika tahlilini amalga oshirdik. natijalar taxlilida quyidagilar kuzatildi:

Lingvistik shkalasida sinaluvchilarimiz tomonidan olingan minimal ball 0 ballni tashkil etsa, maksimal ball 4 ballni tashkil etdi. o‘rtacha qiymat esa 2,35 ballni tashkil qilsa standart og‘ish 1,08 ballni tashkil etdi. lingvistik shkalasi uchun 1,27 balldan 3,43 ballgacha me‘yor bo‘lib hisoblanar ekan. assimetriya ($a=-,256$) va eksess ($e=-,532$) ni tashkil etdi. natijalar tahlilida kuchsiz ifodalangan chap tomonlama manfiy assimetriya va kuchsiz manfiy eksess kuzatildi.

Matematik mantiqiy shkalasiga ko‘ra sinaluvchilarimiz tomonidan olingan minimal ball 0 ballni tashkil etsa, maksimal ball 4 ballni tashkil etdi. o‘rtacha qiymat esa 2,36 ballni tashkil qilsa standart og‘ish ,99 ballni tashkil etdi. matematik mantiqiy shkalasi uchun 1,37 balldan 3,35 ballgacha me‘yor bo‘lib hisoblanar ekan. assimetriya ($a=,060$) va eksess ($e=-,564$)ni tashkil etdi. natijalar tahlilida kuchsiz ifodalangan o‘ng tomonlama musbat assimetriya va kuchsiz manfiy eksess kuzatildi.

Vizual fazoviy qobiliyatlarning namoyon bo‘lish shkalasiga ko‘ra sinaluvchilarimiz tomonidan olingan minimal ball 0 ballni tashkil etsa, maksimal ball 4 ballni tashkil etdi. o‘rtacha qiymat esa 2,41 ballni tashkil qilsa standart og‘ish ,996 ballni tashkil etdi. vizual fazoviy shkalasi uchun 1,414 balldan 3,406 ballgacha me‘yor bo‘lib hisoblanar ekan. assimetriya ($a=-,187$) va eksess ($e=-,651$) ni tashkil etdi. natijalar tahlilida kuchsiz ifodalangan chap tomonlama manfiy assimetriya va

kuchsiz manfiy eksess kuzatildi.

Musiqiy qobiliyat shkalasida sinaluvchilarimiz tomonidan olingan minimal ball 1 ballni tashkil etsa, maksimal ball 4 ballni tashkil etdi. o'rtacha qiymat esa 2,28 ballni tashkil qilsa standart og'ish ,825 ballni tashkil etdi. musiqiy shkalasi uchun 1,45 balldan 3,10 ballgacha me'yor bo'lib hisoblanar ekan. assimetriya ($a=,545$) va eksess ($e=-,026$) ni tashkil etdi. natijalar tahlilida kuchsiz ifodalangan o'ng tomonlama musbat assimetriya va kuchsiz manfiy eksess kuzatildi.

Shaxslararo shkalasiga ko'ra sinaluvchilarimiz tomonidan olingan minimal ball 0 ballni tashkil etsa, maksimal ball 4 ballni tashkil etdi. o'rtacha qiymat esa 2,71 ballni tashkil qilsa standart og'ish ,958 ballni tashkil etdi. shaxslararo shkalasi uchun 1,75 balldan 3,66 ballgacha me'yor bo'lib hisoblanar ekan. assimetriya ($a=-,709$) va eksess ($e=,138$) ni tashkil etdi. natijalar tahlilida kuchsiz ifodalangan chap tomonlama manfiy assimetriya va kuchsiz musbat eksess kuzatildi.

Shaxsning ichki olamiga yonalganlikshkalasida sinaluvchilarimiz tomonidan olingan minimal ball 0 ballni tashkil etsa, maksimal ball 4 ballni tashkil etdi. o'rtacha qiymat esa 2,90 ballni tashkil qilsa standart og'ish 1,00 ballni tashkil etdi. shaxsning ichki olamiga yo'nalganlik shkalasi uchun 1,90 balldan 3,90 ballgacha me'yor bo'lib hisoblanar ekan. assimetriya ($a=-,523$) va eksess ($e=-,338$) ni tashkil etdi. natijalar tahlilida kuchsiz ifodalangan chap tomonlama manfiy assimetriya va kuchsiz manfiy eksess kuzatildi.

Kinestetik shkalasida sinaluvchilarimiz tomonidan olingan minimal ball 0 ballni tashkil etsa, maksimal ball 4 ballni tashkil etdi. o'rtacha qiymat esa 2,73 ballni tashkil qilsa standart og'ish ,918 ballni tashkil etdi. kinestetikshkalasi uchun 1,83 balldan 3,64 ballgacha me'yor bo'lib hisoblanar ekan. assimetriya ($a=,795$) va eksess ($e=,514$) ni tashkil etdi. natijalar tahlilida kuchsiz ifodalangan manfiy assimetriya va kuchsiz o'ng tomonlama musbat eksess kuzatildi.

G.GARDNER TOMONIDAN ISHLAB CHIQLILGAN “INTELLET TIPLARI” ANKETASI BO‘YICHA O‘RGANISHNING UMUMIY NATIJALARI:

	Sinalu vchi soni	minim al	maksim al	o'rtacha qiymat	standart og'ish	assimetriy a	eksess
lingvistik	60	,00	4,00	2,3500	1,08651	-,256	-,532
matematik_ma ntiqiy	60	,00	4,00	2,3667	,99092	,060	-,564
vizual_fazoviy	60	,00	4,00	2,4167	,99646	-,187	-,651
musiqiy	60	1,00	4,00	2,2833	,82527	,545	-,026
shaxslararo	60	,00	4,00	2,7167	,95831	-,709	,138
shaxsning_ich ki_olamiga_yo nalgan	60	,00	4,00	2,9000	1,00338	-,523	-,338
kinestetik	60	,00	4,00	2,7333	,91812	-,795	,514

Foydalanilgan adabiyotlar:

1.Amonashvili SH.A. Obuchenie, otsenka, otmetka // Ser. Pedagogika i psixologiya, № 10, M.: Znanie, 1980. – S.80-96.

2.Ananov B.G. Izbrannyye psixologicheskie trudy. V 2-x tomax. M.: 1980. - 10-110 s.

3. Ananov B.G. Problemy formirovaniya intellekta. L.: 1949. - 20-98 s.

Umarov B.M. "Psixologiya" "Voriz nashriyot" Toshkent -2012.-34-45 betlar

4.G'oziev E.G'.Psixologiya metodologiyasi.-Toshkent,2012.

5.G'oziev E.G'.Sotsial psixologiya.-Toshkent,2013.

6. G'oziyev E. O'quvchilarning o'quv faoliyatini boshqarish. – T.:

O'qituvchi,1998. – 104 b.